

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lagar om ändring av 15 kap. 2 § rättegångsbalken samt lagen
om advokater**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att till 15 kap. rättegångsbalken fogas ett stadgande enligt vilket vad som stadgas om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller -biträde tillämpas även på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det föreslås vidare att lagen om advokater ändras så att som advokater, dvs. medlemmar av Finlands Advokatförbund, kan godkännas också medborgare i andra stater inom Euro-

peiska ekonomiska samarbetsområdet som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat inom samarbetsområdet. Godkännandet skall förutsätta att sökanden avlägger ett särskilt lämplighetsprov.

Propositionen ansluter sig till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Avsikten är att de föreslagna lagändringarna skall träda i kraft samtidigt med EES-avtalet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. De föreslagna ändringarna och bakgrunden till dem

Finland har i motsats till de flesta andra västeuropeiska länder inget advokatmonopol, utan vilken person som helst som är redbar och annars lämplig och skickad för uppdraget får enligt 15 kap. 2 § rättegångsbalken vid domstol vara ombud eller biträde för en annan person. Advokater, dvs. medlemmar av Finlands Advokatförbund, intar dock i vissa avseenden en särställning jämfört med övriga rättegångsbiträden. Lagen innehåller nämligen stadganden enligt vilka endast en advokat kan förordnas till biträde för en annan person i vissa fall. En närmare redogörelse för stadgandena finns i avsnitt 2.

Enligt lagen om advokater (496/58) får yrkesbeteckningen advokat endast användas av

medlemmar i Finlands Advokatförbund. För att en sökande skall antas till medlem förutsätts bl.a. att han är en i Finland bosatt finsk medborgare som har avlagt de kunskapsprov som stadgas för behörighet till domarämbete i Finland. Från dessa behörighetsvillkor kan inte beviljas dispens.

Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) undertecknades för Finlands del den 2.5.1992. Avtalet innehåller dels bestämmelser som direkt gäller utövande av advokatverksamhet, dels bestämmelser som påverkar det. Den finska lagstiftning som nämnts ovan motsvarar inte dessa bestämmelser i avtalet.

För det första hänvisas i EES-avtalets artikel 30 till avtalets bilaga VII, enligt vilken rådets direktiv av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av

friheten att tillhandahålla tjänster (77/249/EEG), nedan advokatdirektivet, tas in i EES-avtalet. Enligt direktivet skall varje medlemsstat som advokat erkänna varje person som har rätt att bedriva yrkesmässig advokatverksamhet i en annan medlemsstat. För innehållet i direktivet redogörs närmare i avsnitt 2. Det föreslås att bristen på överensstämmelse mellan direktivet och den finska lagstiftningen undanröjs genom att till 15 kap. 2 § rättegångsbalken fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket vad som i rättegångsbalken eller på något annat ställe i lag stadgas om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller -biträde även skall tillämpas på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i en annan stat inom EES.

För det andra innehåller bilaga VII till EES-avtalets artikel 30 rådets direktiv av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier (89/48/EEG), nedan examensbevisdirektivet. Innehållet i direktivet relateras närmare i avsnitt 3. Lagen om advokater måste på grund av direktivet ändras bl.a. så att en medborgare i en stat inom EES som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan medlemsstat kan bli medlem av Finlands advokatförbund.

För det tredje innehåller EES-avtalets artikel 31 en bestämmelse som motsvarar artikel 52 i Romfördraget. Artikeln garanterar rätten att etablera rörelse inom de europeiska gemenskaperna (EG) och likaså inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt artikeln är begränsningar som baserar sig på medborgarskap eller bosättning förbjudna. Därför kan det inte längre förutsättas att en person skall vara finsk medborgare och bosatt i Finland för att han skall godkännas som advokat.

2. 15. kap. rättegångsbalken och rådets direktiv om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster

Avsikten med advokatdirektivet är att förbättra möjligheterna för advokater i EG:s medlemsstater att tillhandahålla tjänster inom hela gemenskapen och därigenom underlätta tillämpningen av det förbud i Romfördraget som förbjuder sådana begränsningar av frihe-

ten att tillhandahålla tjänster som grundar sig på medborgarskap eller bosättning. Direktivet gäller däremot inte friheten att grunda advokatbyråer i andra medlemsstater inom EG och inte heller erkännandet av advokaters examina, i vilket fall ovan nämnda examensbevisdirektiv skall tillämpas.

För att ovan nämnda mål skall nås måste varje medlemsstat för utövande av advokatverksamhet som advokat erkänna varje person som i en annan medlemsstat har rätt att bedriva advokatverksamhet (artikel 2). I artikel 1 nämns vilka som avses med advokatbenämningen i de olika medlemsstaterna.

Direktivet reglerar sådana situationer där mottagaren av advokatens tjänster är bosatt i en annan stat än den i vilken advokatens byrå finns, och tjänsterna tillhandahålls när advokaten uppehåller sig i den förstnämnda staten. Däremot skall direktivet inte tillämpas, om advokaten och hans klient bor i samma stat, och inte heller i fråga om tjänster som advokaten i sin hemstat t. ex. per brev, telefon eller telefax tillhandahåller en klient som befinner sig i en annan stat.

Som motvikt till friheten att tillhandahålla tjänster ålägger direktivet en advokat vissa förpliktelser när han är verksam i en annan medlemsstat (vårdmedlemsstat). Han skall använda sig av den yrkesbeteckning som används i den medlemsstat han kommer från, och på denna stats språk (artikel 3). Verksamhet i samband med företrädandet av en klient vid domstol eller hos andra myndigheter skall i varje medlemsstat utövas i enlighet med de villkor (med undantag av nationalitets- och bosättningskraven) som fastställts för advokater som etablerat sig i vårdmedlemsstaten. En advokat som utövar en sådan verksamhet skall iakttä de regler för yrkesmässigt uppförande som gäller i vårdmedlemsstaten och dessutom de förpliktelser som han har i den medlemsstat han kommer från (artikel 4). Också i annan verksamhet än vid företrädande av en klient vid domstol eller hos andra myndigheter skall advokater iakttä både villkoren och reglerna för yrkesmässigt uppförande i medlemsstaten och, med vissa begränsningar som nämns i slutet av punkt 4 i artikel 4, reglerna i vårdmedlemsstaten.

En medlemsstat kan enligt artikel 6 förbjuda advokater som har avlönad anställning i offentlig eller privat verksamhet att företräda denna verksamhet i rätten, i den mån advoka-

ter som är etablerade i den staten inte har tillstånd att utöva sådan verksamhet.

Eftersom en advokat som är verksam i värdmedlemsstaten är bunden både av de regler för advokatsed som gäller i den medlemsstat han kommer från och av motsvarande regler i värdmedlemsstaten, står hans yrkesverksamhet under övervakning i bägge staterna (artikel 7 punkt 2). De disciplinära organen i värdmedlemsstaten har likväl endast rätt att bestämma påföljderna för överträdelse av reglerna i denna stat, medan motsvarande organ i den medlemsstat som advokaten kommer från bestämmer påföljderna för ett förfarande som strider mot de regler som gäller i den medlemsstaten. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten skall underrätta motsvarande myndighet i den medlemsstat advokaten kommer från om varje disciplinärt beslut (artikel 7).

Den finska lagstiftningen motsvarar, bortsett från vissa undantag, det ovan relaterade direktivet. Till skillnad från de flesta andra länder i Europa har Finland inget advokatmonopol. Enligt 15 kap. 2 § rättegångsbalken kan såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde förutom en advokat även anlitas en "annan redbar och annars för uppdraget lämplig samt skickad person som råder över sig och sin egendom". Stadgandet tillämpas förutom vid allmänna domstolar och specialdomstolar även vid förvaltningsdomstolar.

Enligt direktivet har en advokat i en annan EES-stat rätt att företräda sin huvudman även hos andra myndigheter än vid domstolar. Till denna del uppställs inte i finsk lagstiftning några behörighetsvillkor för biträden eller ombud.

Den finska lagstiftningen motsvarar dock inte direktivet i alla avseenden. För det första kan enligt 11 § 1 mom. (1125/88) lagen om fri rättegång till biträde för den som är häktad i brottmål och för den som begärs häktad samt för den som inte har fyllt 18 år och för vilken yrkas straff för brott på vilket kan följa frihetsstraff endast förordnas "en advokat eller av särskilda skäl någon annan som har avlagt juris kandidatexamen eller motsvarande tidigare examen". Att i stadgandet uppställs särskilda krav på ett biträde innebär inte i och för sig ett undantag från direktivet. Skiljaktigheten mellan stadgandet och direktivet beror på att i detta liksom även i nedan nämnda stadganden med advokat avses medlem av Finlands Advokatförbund.

För det andra har enligt 24 § lagen om utlämning för brott (456/70) den vars utlämning krävs rätt att "biträddas av advokat". En person vars återförande krävs med stöd av lagen om återförande i vissa fall av personer som gjort sig skyldiga till kapning av civilt luftfartyg (336/75) har med stöd av lagens 7 § samma rätt. I detta lagrum hänvisas till 24 § i den först nämnda lagen. En person som är biträde åt den vars utlämning begärs enligt lagen om utlämning för brott Finland och de övriga nordiska länderna emellan (270/60) behöver däremot inte vara advokat (11 § 2 mom.).

För det tredje kan enligt 2 kap. 9 § 4 mom. förordningen om verkställighet av straff besök av nära anhörig och "advokat, som fungerar såsom fängens ombud, eller av allmänt rättsbiträde" samt, då övervakning av andra skäl inte anses nödvändig, även besök av andra tillåtas utan övervakning. Enligt lagen har således advokater och allmänna rättsbiträden å ena sidan och fängens övriga biträden å den andra försatts i olika läge vad övervakningen av besök beträffar.

För det fjärde får enligt 45 § förundersökningslagen (449/87) biträde för part vid förundersökning vara den som är advokat eller allmänt rättsbiträde eller någon annan som är behörig att vara rättegångsombud och som avlagt juridisk examen eller som allmänt vid domstol utför sakföraruppgifter.

Det föreslås att den ovan nämnda bristen på överensstämmelse mellan lagstiftningen och direktivet undanröjs genom att i 15 kap. 2 § rättegångsbalken tas in ett stadgande enligt vilket en person som i en annan EES-stat har rätt att bedriva advokatverksamhet jämföras med en medlem av advokatförbundet. Dessutom måste lagen om advokater kompletteras med ett stadgande enligt vilket en sådan advokat omfattas av advokatföreningens disciplinära befogenheter då han är verksam i Finland.

3. Lagen om advokater samt rådets direktiv om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier

Examensbevisdirektivet syftar till ett underlättande av rörligheten för personer som har

avlagt högskoleexamen eller annan yrkesexamen efter mellanstadiet, genom att dessa personer får sin utbildning erkänd så att de kan arbeta i en annan stat inom EG som självständiga yrkesutövare eller i någon annans tjänst.

Direktivet tillämpas på medborgare i EG:s medlemsstater. Det gäller möjligheten till utövande av reglerad yrkesmässig verksamhet, som kräver minst tre års avslutade högskolestudier eller avläggande av någon annan yrkesexamen efter mellanstadiet. Direktivet tillämpas dock inte på läkare, tandläkare, barnmorskor, provisorer, sjukskötare, veterinärer eller arkitekter, för vilka det finns ett särskilt direktiv om erkännande av utbildning som leder till dessa yrken.

Om en värdmedlemsstat som villkor för utövande av ett yrke ställer minst tre års avslutade studier efter mellanstadiet, skall en medborgare i en EG-stat på samma villkor som det egna landets medborgare berättigas att utöva det yrket, såvida han i en annan EG-stat har genomgått minst tre års avslutade studier efter mellanstadiet vilka berättigar till utövande av motsvarande yrkesverksamhet, samt dessutom utfört behörighetsgivande praktik, om sådan krävs för uppnående av yrkesbehörighet. En person har rätt att utöva ett yrke även med stöd av en examen som avlagts utanför gemenskapen och som erkänts av ett annat land inom gemenskapen, förutsatt att han i tre års tid har utövat yrket i den stat inom gemenskapen som har erkänt hans examen.

Om en examen har avlagts i en sådan gemenskapsstat som inte reglerar yrket i fråga, kan värdmedlemsstaten kräva att vederbörande har utövat detta yrke som huvudsyssla i två års tid under de senaste tio åren.

När omfattningen av en persons utbildning är minst ett år kortare än den utbildning som krävs i värdmedlemsstaten, kan av honom krävas minst fyra års yrkeserfarenhet eller, om den behörighetsgivande utbildningen eller den yrkesmässiga verksamheten uppvisar väsentliga olikheter, kan som villkor för yrkesutövningen ställas att han genomgår ett lämplighetsprov eller slutför en provotid om högst tre år. Personen i fråga skall i allmänhet ges möjlighet att välja mellan lämplighetsprov och provotid. En medlemsstat kan kräva lämplighetsprov, om yrkesutövningen förutsätter en exakt kännedom om landets lagstiftning.

Såsom ovan har konstaterats har Finland inget advokatmonopol, utan vilken som helst

redbar och annars för uppdraget lämplig samt därtill skickad person får företräda eller biträda en annan vid domstol. Enligt lagen om advokater får emellertid endast medlemmar av den allmänna advokatföreningen, Finlands Advokatförbund, använda yrkesbeteckningen advokat. För att en sökande skall godkännas som advokat krävs bl. a. att han är en i landet bosatt finsk medborgare som fyllt 25 år och som avlagt för behörighet till domarämbetet i landet stadgade kunskapsprov. Dessa villkor motsvarar inte till alla delar bestämmelserna i EES-avtalet.

Artikel 52 i Romfördraget garanterar rätten till etablering av rörelse inom hela gemenskapen. *Begränsningar som grundar sig på nationalitet* är förbjudna enligt fördraget. Fördragets artikel 52 utgör numera direkt tillämplbar rätt inom gemenskapen, och artikeln kan åberopas både med avseende på staten och dess organ och med avseende på privata rättssubjekt vid de nationella domstolarna. En bestämmelse som motsvarar artikeln har intagits i EES-avtalets 31 artikel.

Den frihet som gäller rätten att driva rörelse omfattar enligt artikel 55 i Romfördraget inte branscher som kan beröras av *bruk av offentlig makt*, även om detta sker endast tillfälligt. En motsvarande begränsning finns i ESS-avtalets 32 artikel. När en medlem av advokatförbundets styrelse avgör ärenden som gäller medlemskap eller fattar beslut om disciplinära åtgärder använder han offentlig makt, eftersom han enligt 6 § 2 mom. lagen om advokater därvid handlar under domaransvar. Begränsningen i fråga om bruket av offentlig makt har tolkats snävt, och från friheten att etablera rörelse utesluts inte verksamheten i sin helhet, utan endast den del av verksamheten som är förknippad med offentlig makt.

Stadgandet om att endast en finsk medborgare kan godkännas som advokat, alltså medlem av advokatförbundet, motsvarar således inte gällande rätt inom gemenskapen. När EG:s lagstiftning till denna del blir en del av EES-avtalet, måste lagen om advokater ändras så att som advokat kan godkännas inte endast finska medborgare utan också medborgare i andra EES-stater. Av detta följer att om en medborgare i en annan EES-stat har avlagt juridisk slutexamen i Finland, kan hans medborgarskap inte utgöra något hinder för att han godkänns som advokat.

Av artikel 3 i examensdirektivt följer dess-

utom att som förutsättning för att bli medlem av Finlands advokatförbund inte kan krävas att sökanden har avlagt sin juridiska slutexamen i Finland, om han eller hon har rätt att bedriva advokatverksamhet i en annan medlemsstat. Däremot är det inte nog att sökanden har avlagt sin juridiska slutexamen i en annan medlemsstat, om han eller hon för att där bli godkänd som advokat dessutom måste t.ex. utföra behörighetsgivande praktik.

Enligt artikel 4 punkt 1 underpunkt b i direktivet kan värdmedlemsstaten kräva att den sökande slutför en prøvotid som inte överstiger tre år eller genomgår *ett lämplighetsprov* bl. a. då innehållet i en sökandes utbildning väsentligt skiljer sig från innehållet i den examen som krävs i värdmedlemsstaten. Värdmedlemsstaten skall ge sökanden möjlighet att välja mellan en prøvotid och ett lämplighetsprov, utom i det fallet att yrkesutövningen kräver en exakt kunskap om landets lagstiftning. Undantaget avser bl. a. advokatverksamhet. I denna proposition föreslås att av sökande skall krävas att han genomgår ett lämplighetsprov för att han skall godkännas som advokat. Det skall ankomma på Finlands Advokatförbund att ordna lämplighetsprovet.

Enligt 3 § lagen om advokater skall den som vill bli advokat vara "i landet bosatt". Såsom ovan har konstaterats har inget direktiv om rätten att etablera rörelse antagits och det finns ingen särskild norm om huruvida den som vill bli advokat i en annan stat måste vara bosatt i värdmedlemsstaten. Av Romfördragets artikel 52, vars uttryckliga syfte är genomförandet av rätten att etablera rörelse, torde emellertid följa att ett sådant krav inte kan ställas. Artikelns praktiska betydelse blir nämligen obetydlig, om sökanden först måste bosätta sig i värdmedlemsstaten för att få tillstånd att börja utöva ett yrke eller etablera en rörelse. Det föreslås således att kravet på bosättning skall slopas i lagens 3 §.

Lagen om advokater innehåller inga stadganden som gäller *krav på språkkunskaper*. Sådana stadganden har inte behövts i praktiken, eftersom av en advokat, förutom finskt medborgarskap, även krävs en juridisk examen som avlagts i Finland. Av detta har följt att den som har godkänts som advokat alltid behärskar finska och ofta också svenska. Situationen kan förändras när även utlänningar som har avlagt sin examen någon annanstans än i Finland kan godkännas som advokater.

Examensbevisdirektivet innehåller inga bestämmelser om den språkkunskap som skall krävas. Trots detta kan den ståndpunkten motiveras att artiklarna i Romfördraget inte hindrar att en medlemsstat i sin interna lagstiftning kräver tillräckliga språkkunskaper för att en sökande skall godkännas som advokat. EG-domstolen har nämligen i flera avgöranden godtagit att en medlemsstat, när ett allmänt intresse så kräver, inom de gränser som uppställs av proportionalitetsprincipen begränsar de friheter som garanteras i Romfördraget. I domstolens beslutspraxis har beaktandet av ett allmänt intresse ansetts tillåta t. ex. att vissa behörighetsvillkor ställs i fråga om utövandet av en verksamhet.

Det kan dock inte anses vara nödvändigt att med hänsyn till tryggheten av klienternas rättsskydd och nivån på advokaternas yrkesskicklighet foga ett krav på behärskande av finska eller svenska. Ovan har nämligen föreslagits att en sökande som har avlagt en juridisk examen i någon annan stat som hör till EES skall vara skyldig att delta i ett av Finlands Advokatförbund ordnat lämplighetsprov där sökanden måste visa att han behärskar den finska lagstiftningen. I praktiken kan provet inte genomgåas utan tillräckliga språkkunskaper.

4. Propositionens verkningar

Beträffande utländska advokater kommer advokatdirektivet knappast att ha någon nämnvärd praktisk betydelse hos oss. Redan nu kan en utländsk advokat vara ombud eller biträde vid en finsk domstol. Bl. a. på grund av karaktären hos de mål och ärenden som behandlas vid de finska domstolarna och därför att det knappast finns finskkunniga advokater i andra europeiska länder, har denna möjlighet ingen praktisk betydelse. Examensbevisdirektivet kommer inte heller att ha någon nämnvärd betydelse för utländska advokater. Direktivets praktiska betydelse torde närmast vara den att de finska medborgare som har avlagt en juridisk examen i Sverige och därefter godkänts som advokat i Sverige kan bli medlemmar av Finlands Advokatförbund efter att ha genomgått ovan nämnda lämplighetsprov.

De nämnda direktiven kan däremot få större praktisk betydelse för finska advokater. Nästan alla europeiska länder har ett advokatmonopol,

vilket har varit ägnat att hindra finska advokater att företräda sin huvudman vid utländska domstolar. Finska företags behov av att använda finska advokater i mål som handläggs i andra EES-stater kan öka i takt med den ekonomiska integrationen. När EES-avtalet träder i kraft, försvinner hindret för att anlita finska advokater.

Propositionen har inga organisatoriska eller ekonomiska verkningar.

5. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteupp-

drag vid justitieministeriet. Under beredningens gång har justitiekanslern i statsrådet och Finlands Advokatförbund hörts.

6. Beroendet av andra propositioner och internationella fördrag

Propositionen ansluter sig till den proposition om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som regeringen kommer att avlåta separat.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.2. Rättegångsbalken

15 kap. 2 §. Enligt artikel 2 i advokatdirektivet skall varje medlemsstat som advokat erkänna varje person som har rätt att bedriva yrkesmässig advokatverksamhet i en annan medlemsstat. Därför föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket vad som i rättegångsbalken eller någon annan lag stadgas om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller biträde tillämpas även på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Stadgandet skall tolkas så att en sådan utländsk advokat skall ha samma rätt som en medlem av advokatförbundet att t. ex. även vara en parts biträde i förundersökning eller biträde för den som skall utlämnas eller att, med stöd av lagen om fri rättegång, bli förordnad till biträde för en ung person som häktats eller åtalats för brott. Lagrummet innebär inte att de utländska advokaterna godkänns som medlemmar av advokatförbundet. Om detta förfarande skall stadgas i lagen om advokater.

1.2. Lagen om advokater

3 §. Av skäl som anförts i den allmänna

motiveringen föreslås att kravet på bosättning i landet slopas i 1 mom. och att kravet på finskt medborgarskap ändras till krav på medborgarskap i en EES-stat. I 1 mom. 2 punkten föreslås ordet "landet" på grund av de nämnda ändringarna och för tydlighetens skull bli ersatt med "Finland". Punkterna 1 och 3 skall förbli oförändrade.

För att tillgodose bestämmelserna i artikel 2 och 3 examensbevisdirektivet föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som skall innehålla en utvidgning av 1 mom. 2 punkten om examenskrav. För innehållet i artiklarna redogörs i avsnitt 3 av den allmänna motiveringen.

Artikel 4 punkt 1 underpunkt b i det nämnda direktivet innehåller bestämmelser om avläggande av ett lämplighetsprov. Därom skall stadgas i slutet av momentet. Angående innehållet i provet, som skall avläggas på finska eller svenska, skall föreskrivas närmare i justitieministeriets beslut om fastställelse av stadgar för allmänna advokatföreningen (191/59). Provet skall omfatta de finska rättsområden som inte ingår i sökandens examen och dessutom de anvisningar som gäller advokatverksamhet i Finland och vad som god advokatsed kräver.

De föreslagna ändringarna innebär att en medborgare i en EES-stat, som har avlagt juridisk högskoleexamen i Finland, utan lämplighetsprov kan godkännas som medlem av

advokatföreningen. Om en person med en utländsk juridisk examen — även en finsk medborgare — har godkänts som advokat i en annan EES-stat, krävs det däremot att han dessutom genomgår lämplighetsprovet för att han skall godkännas som advokat. Enbart på den grunden att sökanden har avlagt sin juridiska examen i ett annat medlemsland skall han eller hon inte ha rätt att bli antagen som medlem av Finlands Advokatförbund, förutom om sökanden har avlagt sin juridiska examen i en sådan medlemsstat där man kan godkännas som advokat enbart genom att avlägga en sådan examen. I lämplighetsprovet måste en sökande däremot delta.

Det föreslås att det nuvarande 2 mom. blir 3 mom. utan att ändras.

5 §. Enligt den föreslagna ändringen av 3 § skall av en sökande inte längre krävas att han är "i landet bosatt" för att han skall godkännas som advokat. *Den finska lagstiftningen* uppställer således inte längre några hinder för att en medlem av Finlands Advokatförbund i denna egenskap utövar advokatverksamhet utomlands, dvs. grundar en byrå i utlandet. Detta kan försvåra fullgörandet av den lagenliga övervakningsskyldighet som åligger Advokatförbundets styrelse. Därför föreslås det att en medlem av Advokatförbundet endast med tillstånd av dess styrelse skall få utöva advokatverksamhet i utlandet.

Tillstånd av advokatförbundets styrelse skall dock inte behövas för utövande av advokatverksamhet i en annan EES-stat, eftersom övervakningen inte i det här fallet torde medföra några oöverstigliga svårigheter. Dessutom kan finska advokater råka i en sämre ställning än andra advokater inom EES, om tillstånd behövs för utövande av advokatverksamhet i en stat som hör till det ekonomiska samarbetsområdet. Vidare kan det hänvisas till att en advokat enligt advokatdirektivet inte behöver sin förenings eller ett motsvarande organs tillstånd för att tillhandahålla sina tjänster eller sköta advokatuppdrag i en annan EES-stat än den där han har sin byrå.

5 a §. Enligt artikel 3 i advokatdirektivet skall en utländsk advokat när han sköter ett uppdrag i Finland använda den yrkesbeteck-

ning som används i den medlemsstat han kommer från, på denna stats språk. Enligt artikel 4 punkterna 2 och 4 i direktivet är en advokat skyldig att iaktta både de regler om advokater som gäller i Finland och de regler om advokater som gäller i den medlemsstat han kommer från. I motsvarighet därtill skall den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten enligt artikel 7 punkt 2 övervaka att en sådan advokat iakttar de förstnämnda reglerna samt underrätta den behöriga myndigheten i advokatens hemstat om varje disciplinärt beslut. Det föreslås att dessa förpliktelser tillgodoses genom att motsvarande stadganden tas in i denna paragraf.

9 §. Enligt paragrafen upphör en advokat att vara advokat, om han förlorar sitt finska medborgarskap eller flyttar ur landet. I överensstämmelse med den utvidgning i fråga om medborgarskap som föreslås i 3 § föreslås att en advokat upphör att vara advokat, om han inte längre är medborgare i en EES-stat. Det föreslås att flyttning ur landet slopas som en grund för framtagna av advokatbenämning, eftersom det inte längre skall krävas av en sökande att han skall bo i Finland för att godkännas som advokat.

Det föreslås att i 2 mom. görs en lagteknisk ändring på grund av att det nuvarande 2 mom. i 3 § blir 3 mom.

Det föreslås dessutom att i paragrafen görs vissa språkliga ändringar.

10 §. Det föreslås att i momentet görs en lagteknisk ändring som beror på att 3 § 2 mom. föreslås bli 3 mom. Dessutom skall i momentet göras språkliga ändringar.

2. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft samtidigt med avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Om ikraftträdandet skall enligt de föreslagna ikraftträdelsestadgandena stadgas genom förordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 15 kap. 2 § rättegångsbalken**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 15 kap. 2 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i lag av den 10 januari 1969 (5/69), ett nytt 2 mom. som följer:

15 kap.

Om rättegångsombud**2 §**

gångsombud eller -biträde tillämpas även på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Vad som i denna eller någon annan lag stadgas om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller -biträde

Om ikraftträdandet av denna lag stadgas genom förordning.

2.

Lag**om ändring av lagen om advokater**

I enlighet med riksdagen beslut
ändras i lagen den 12 december 1958 om advokater (496/58) 3 § 1 mom., 5 § 2 mom., 9 § och 10 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 5 § 2 mom. och 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 28 februari 1992 (197/92) samt
fogas till 3 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., och till lagen en ny 5 a § som följer:

3 §

Såsom advokat kan godkännas en finsk medborgare eller medborgare i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som har fyllt 25 år och som

1) är känd för redbarhet samt i fråga om övriga egenskaper och levnadssätt är lämplig att utöva advokatverksamhet,

2) har avlagt sådana kunskapsprov som medför behörighet till domartjänst i Finland samt förvärvat den skicklighet som krävs för utövande av advokatverksamhet och sådan praktisk erfarenhet som föreskrivs i advokatföreningens stadgar, samt

3) råder över sig och sin egendom.

I enlighet med internationella förpliktelser som trätt i kraft i Finland kan utan hinder av 1 mom. 2) punkten som advokat även godkännas en i 1 mom. avsedd person som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat

inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Sökanden skall i fall som anges i detta moment i ett prov som ordnas av advokatföreningen visa att han har tillräckliga kunskaper om finsk lagstiftning och advokatverksamhet i Finland. Om provet bestäms närmare i justitieministeriets beslut om fastställelse av stadgar för advokatföreningen.

5 §

Advokatverksamhet får inte bedrivas i bolag med någon annan än en advokat, om inte advokatföreningens styrelse av särskilda skäl beviljar tillstånd. I ett aktiebolag får advokatverksamhet bedrivas endast med tillstånd av advokatföreningens styrelse och på de villkor som den bestämmer. Bolagsordningen för ett sådant aktiebolag får ändras endast med mot-

svarande tillstånd. En aktieägare i bolaget svarar solidariskt med bolaget för de förpliktelser som följer av de advokatuppdrag som han utför. Om ett advokatuppdrag utförs av någon annan än en aktieägare som är verksam som advokat i bolaget eller om det är oklart vem som utför uppdraget, svarar varje aktieägare som är advokat solidariskt med bolaget för en dylik förpliktelse som har uppkommit medan han hade denna ställning i bolaget. En advokat får inte heller utan tillstånd av advokatföreningens styrelse utöva advokatverksamhet i utlandet någon annanstans än i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

5 a §

Den som i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har rätt att bedriva advokatverksamhet skall, när han sköter ett uppdrag i Finland, använda den yrkesbeteckning som används i den medlemsstat som han kommer från, uttryckt på denna stats språk och med hänvisningar till den yrkesorganisation som han tillhör eller till den domstol vid vilken han får tjänstgöra. När en advokat utövar verksamhet i samband med att han företräder en klient vid någon domstol eller myndighet eller någon annan verksamhet, skall han utöver de regler för yrkesmässigt uppförande som gäller i Finland iakttä de förpliktelser han har i den stat som han kommer från.

Angående skyldigheten för advokatföreningens styrelse att övervaka i 1 mom. nämnda

Helsingfors den 8 maj 1992

advokaters verksamhet i Finland gäller i tillämpliga delar vad som nedan stadgas om medlemmar av föreningen. Om beslut i vilket en advokat konstateras ha brutit mot god advokatsed skall styrelsen underrätta den behöriga myndigheten i den stat som advokaten kommer från.

9 §

En advokat som förlorar sitt medborgarskap i en stat som avses i 3 § upphör att vara medlem av advokatföreningen och skall avföras ur advokatregistret. Detsamma gäller en advokat som inte längre råder över sig och sin egendom.

Upphör en advokat att utöva advokatverksamhet eller har han av skäl som nämns i 3 § 3 mom. inte längre rätt att vara advokat, skall han anhålla om utträde ur advokatföreningen. Gör han det inte utan dröjsmål, skall styrelsen fastslå att han har utträtt ur föreningen och avföra honom ur advokatregistret.

10 §

Den vars ansökan enligt 3 § 3 mom. eller 4 § 1 mom. har avslagits eller som har uteslutits ur advokatföreningen eller för vilken har bestämts offentlig varning eller som har avförts ur advokatregistret, har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över beslut av föreningens styrelse och disciplinnämnden.

Om ikraftträdandet av denna lag stadgas genom förordning.

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Justitieminister Hannele Pokka

1.

L a g
om ändring av 15 kap. 2 § rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 15 kap. 2 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i lag av den 10 januari 1969
(5/69), ett nytt 2 mom. som följer:

15 kap.

Om rättegångsombud

2 §

Gällande lydelse

Såsom rättegångsombud eller -biträde må
anlitas endast advokat eller annan redbar och
annars för uppdraget lämplig samt skickad
person som råder över sig och sin egendom.

Föreslagen lydelse

—————
*Vad som i denna eller någon annan lag
stadgas om en advokats rätt att vara rätte-
gångsombud eller - biträde tillämpas även på den
som har rätt att bedriva advokatverksamhet i
någon annan stat inom Europeiska ekonomiska
samarbetsområdet.*

—————
*Om ikraftträdandet av denna lag stadgas
genom förordning.*
—————

2.

Lag

om ändring av lagen om advokater

I enlighet med riksdagen beslut
 ändras i lagen den 12 december 1958 om advokater (496/58) 3 § 1 mom., 5 § 2 mom., 9 § och 10 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 5 § 2 mom. och 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 28 februari 1992 (197/92) samt
 fogas till 3 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., och till lagen en ny 5 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Såsom advokat må godkännas *endast i landet* bosatt finsk medborgare, som fyllt 25 år och som

1) är känd för redbarhet samt i fråga om övriga egenskaper och levnads sätt finnes lämplig att utöva advokatverksamhet;

2) avlagt för behörighet till domarämbetet i landet stadgade kunskapsprov och förvärvat för utövande av advokatverksamhet nödig skicklighet samt sådan praktisk erfarenhet, som i advokatföreningens stadgar föreskrives; samt

3) råder över sig och sin egendom.

5 §

Advokatverksamhet får inte bedrivas i bolag med någon annan än en advokat, om inte advokatföreningens styrelse av särskilda skäl beviljar tillstånd. I ett aktiebolag får advokatverksamhet bedrivas endast med tillstånd av advokatföreningens styrelse och på de villkor som den bestämmer. Bolagsordningen för ett

Föreslagen lydelse

3 §

Såsom advokat kan godkännas *en finsk* medborgare eller medborgare i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som har fyllt 25 år och som

1) är känd för redbarhet samt i fråga om övriga egenskaper och levnadssätt är lämplig att utöva advokatverksamhet,

2) har avlagt sådana kunskapsprov som medför behörighet till domartjänst i Finland samt förvärvat den skicklighet som krävs för utövande av advokatverksamhet och sådan praktisk erfarenhet som föreskrivs i advokatföreningens stadgar, samt

3) råder över sig och sin egendom.

I enlighet med internationella förpliktelser som trätt i kraft i Finland kan utan hinder av 1 mom. 2) punkten som advokat även godkännas en i 1 mom. avsedd person som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Sökanden skall i fall som anges i detta moment i ett prov som ordnas av advokatföreningen visa att han har tillräckliga kunskaper om finsk lagstiftning och advokatverksamhet i Finland. Om provet bestäms närmare i justitieministeriets beslut om fastställelse av stadgar för advokatföreningen.

5 §

Advokatverksamhet får inte bedrivas i bolag med någon annan än en advokat, om inte advokatföreningens styrelse av särskilda skäl beviljar tillstånd. I ett aktiebolag får advokatverksamhet bedrivas endast med tillstånd av advokatföreningens styrelse och på de villkor som den bestämmer. Bolagsordningen för ett

Gällande lydelse

sådant aktiebolag får ändras endast med motsvarande tillstånd. En aktieägare i bolaget svarar solidariskt med bolaget för de förpliktelser som följer av de advokatuppdrag som han utför. Om ett advokatuppdrag utförs av någon annan än en aktieägare som är verksam som advokat i bolaget eller om det är oklart vem som utför uppdraget, svarar varje aktieägare som är advokat solidariskt med bolaget för en dylik förpliktelse som har uppkommit medan han hade denna ställning i bolaget.

Föreslagen lydelse

sådant aktiebolag får ändras endast med motsvarande tillstånd. En aktieägare i bolaget svarar solidariskt med bolaget för de förpliktelser som följer av de advokatuppdrag som han utför. Om ett advokatuppdrag utförs av någon annan än en aktieägare som är verksam som advokat i bolaget eller om det är oklart vem som utför uppdraget, svarar varje aktieägare som är advokat solidariskt med bolaget för en dylik förpliktelse som har uppkommit medan han hade denna ställning i bolaget. *En advokat får inte heller utan tillstånd av advokatföreningens styrelse utöva advokatverksamhet i utlandet någon annanstans än i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

5 a §

Den som i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har rätt att bedriva advokatverksamhet skall, när han sköter ett uppdrag i Finland, använda den yrkesbeteckning som används i den medlemsstat som han kommer från, uttryckt på denna stats språk och med hänvisningar till den yrkesorganisation som han tillhör eller till den domstol vid vilken han får tjänstgöra. När en advokat utövar verksamhet i samband med att han företräder en klient vid någon domstol eller myndighet eller någon annan verksamhet, skall han utöver de regler för yrkesmässigt uppförande som gäller i Finland iakttä de förpliktelser han har i den stat som han kommer från.

Angående skyldigheten för advokatföreningens styrelse att övervaka i 1 mom. nämnda advokaters verksamhet i Finland gäller i tillämpliga delar vad som nedan stadgas om medlemmar av föreningen. Om beslut i vilket en advokat konstateras ha brutit mot god advokatsed skall styrelsen underrätta den behöriga myndigheten i den stat som advokaten kommer från.

9 §

Advokat, som går förlustig finskt medborgarskap eller varaktigt flytar ur landet, upphör att vara medlem av advokatföreningen och skall avföras ur advokatregistret. Lag samma vare beträffande advokat, som icke längre råder över sig och sin egendom.

Upphör advokat att bedriva advokatverksamhet eller har han av skäl, som nämns i 3 § 2 mom., icke längre rätt att vara advokat, skall

9 §

En advokat som förlorar sitt medborgarskap i en stat som avses i 3 § upphör att vara medlem av advokatföreningen och skall avföras ur advokatregistret. *Detsamma gäller en advokat som inte längre råder över sig och sin egendom.*

Upphör en advokat att utöva advokatverksamhet eller har han av skäl som nämns i 3 § 3 mom. *inte* längre rätt att vara advokat, skall

Gällande lydelse

han anhålla om utträde ur advokatföreningen. Gör han det icke ofördröjligen, skall styrelsen fastslå, att han utträtt ut föreningen, och avföra honom ur advokatregistret.

10 §

Den vars ansökan enligt 3 § 2 mom. eller 4 § 1 mom. har avslagits eller som har uteslutits ur advokatföreningen eller för vilken har bestämts offentlig varning eller som har avförts ur advokatregistret, har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över beslut av föreningens styrelse och disciplinnämnden.

— — — — —

Föreslagen lydelse

han anhålla om utträde ur advokatföreningen. Gör han det *inte utan dröjsmål*, skall styrelsen fastslå att han har utträtt ur föreningen och avföra honom ur advokatregistret.

10 §

Den vars ansökan enligt 3 § 3 mom. eller 4 § 1 mom. har avslagits eller som har uteslutits ur advokatföreningen eller för vilken har bestämts offentlig varning eller som har avförts ur advokatregistret, har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över beslut av föreningens styrelse och disciplinnämnden.

— — — — —

Om ikraftträdandet av denna lag stadgas genom förordning.

—————

